

hindrer en rimelig politisk kamp? Flere af os har her i København truffet den kurdiske leder Ibrahim Aksoy, da han var på besøg her. Det er ham, der stiftede DDP. Han er klart imod væbnet kamp og går kun ind for politisk kamp. Det hjalp ham ikke. Også han blev idømt en langvarig fængselsstraf, da han vendte tilbage til Ankara og hans parti blev forbudt.

Aksoy har ret i, at Tyrkiets nationale problemer i sidste ende må løses ad politisk vej. Og netop derfor må det være den demokratiske verdens fornemste pligt at arbejde for, at der skabes frie og demokratiske forhold i Tyrkiet, så det nationale problem kan løses ad fredens vej.

Hvordan opfylder Danmark så denne forpligtelse? Ja, man taler hyppigt om den kritiske dialog. Princippet er i sig selv ikke forkert, men måden, man gør det på, er højst kritisabel, for dialogen er som også udenrigsministerens tale præget af, at Tyrkiet er en allieret i NATO, at Tyrkiet hører hjemme i det, man kunne kalde vennernes kreds. Derfor må kritikken være lavmælt, og derfor taler udenrigsministeren om PKK's terrorisme, men når det handler om regimet, er der tale om krænkelse af menneskerettigheder. Han kan ikke få sig til at tage ordet statsterrorisme i sin mund.

To gange har PKK erklæret ensidig våbenhvile og foreslået politiske forhandlinger. I 1993 fik det faktisk 30, synes jeg, meget dristige tyrkiske parlamentsmedlemmer til at gå ind for forhandlinger, og de rettede denne appel både til PKK og den tyrkiske regering. Regeringen i Ankara sagde kategorisk nej. Hvad sagde Danmark? Ikke et pip. Vi hørte hverken kritik eller dialog i den sammenhæng.

Måske kunne man ikke enes om det i EU-landenes kreds, men hvorfor vente på EU? Hvorfor ikke gøre noget selv eller arbejde for et nordisk initiativ som det, der for kun en halv snes år siden udløste mangfoldige sanktioner rundt omkring i verden mod apartheidregimet i Sydafrika?

Den kritiske dialog er intet værd, hvis den ikke føres i fuld offentlighed, og hvis kritikken ikke bliver til umiskendelig håndsækning til de demokratiske kræfter i selve Tyrkiet – altså til de kræfter, der går ind for en forhandlingsløsning – og denne håndsækning må gives offentligt, så de kan mærke det, så de kan vide det, også selv om regeringen i Ankara bliver fornærmet, hvilket den givetvis vil blive.

Ikke alene savner jeg denne helt åbne umiskendelige håndsækning, jeg oplever oven i

løbet det modsatte: at man i EU accepterede en toldunion med Tyrkiet; det var Tansu Ciller da meget begejstret for. Det, der i virkeligheden var tale om, var en håndsækning til de kræfter, der undertrykker demokratiet.

På det sidste er det påstået, men det er også blevet benægtet, at dansk politi hjælper regimet med at udspionere herboende kurdere. At de bliver udspioneret, er der ingen tvivl om, men det bliver altså benægtet, at dansk politi skulle have fingre med i spillet. Forhåbentlig passer det heller ikke, men jeg synes, at den sag må undersøges til bunds. Bare det, at en mistanke kan opstå gennem en relativt seriøs nyhedsformidler som TV2, er faktisk uacceptabelt.

Det er på høje tid at sætte en stopper for enhver imødekommenhed. Enhver form for økonomisk støtte til Tyrkiet, herunder toldunionen, må aflæses, så længe landet ikke har gjort klare demokratiske fremskridt. Enhver eksport af våben eller våbenkomponenter må indstilles, så længe Tyrkiet er et land i krig. Man må undgå ethvert politisamarbejde, der kan misbruges af regimet til krænkelse af menneskerettigheder. Og den kritiske dialog må indebære offentlig og skarp kritik af Tyrkiets krænkelse af menneskerettigheder, en kritik, der er lige så offentlig og skarp, som når vi kritiserer f.eks. militærregimet i Burma.

På den baggrund skal jeg på vegne af Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten stille følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

- »Idet Folketinget konstaterer,
- at der sker grove overtrædelser af menneskerettighederne i Tyrkiet,
 - at det kurdiske folks ret til eget sprog og egen kulturel identitet krænktes, og
 - at der i udbredt grad anvendes tortur – også mod børn,
- opfordrer Folketinget regeringen til
- at arbejde aktivt for en fredelig løsning på det kurdiske spørgsmål, bl.a. ved at undersøge muligheden for et nordisk fredsinitiativ,
 - at arbejde for, at al bistand til Tyrkiet bliver indstillet, indtil landet overholder grundlæggende menneskerettigheder,
 - at rejse spørgsmålet om det tyrkiske militærs ødelæggelse af omkring 3.000 kurdiske landsbyer ved Den Europæiske Menneskerettighedskommission,
 - at yde støtte til NGO'er, som arbejder for menneskerettigheder i Tyrkiet,